

SPU · SIPK

Slovenská
poľnohospodárska
knižnica

SPRÁVA O ČINNOSTI SLOVENSKEJ POĽNOHOSPODÁRSKEJ KNIŽNICE ZA ROK 2023

- Predkladajú: doc. Ing. Drahoslav Lančarič, PhD., prorektor pre vedu
a výskum
Mgr. Beáta Bellérová, PhD., riaditeľka SIPK
- Vypracovala: Mgr. Beáta Bellérová, PhD. a kol.
- Návrh uznesenia: Kolégium rektorky SPU v Nitre schvaľuje „Správu
o činnosti Slovenskej poľnohospodárskej knižnice za rok
2023“ s pripomienkami / bez pripomienok

1. Úvod

Knižnica je stabilnou a renomovanou inštitúciou. Jej využívanie nepodlieha módnym trendom, avšak trendy v komunikácii informácií ho zásadne ovplyvňujú. Knižnice slúžia najmä tým, ktorí majú záujem o seriózne a kvalitné vzdelávanie. Okrem poskytovania informačných zdrojov a služieb je ich významným benefitom poskytovanie priestoru na štúdium, sústredenú a tvorivú prácu. Využívanie služieb a zdrojov knižnice sa vo veľkej miere realizuje v online priestore a tento trend narastá.

SIPK poskytuje služby všetkým študentom a zamestnancom univerzity, bez ohľadu na to, či sa zaregistrovali ako jej čitatelia. Registrácia sa vyžaduje iba pre absenčné výpožičky, t. j. výpožičky domov. Všetky ďalšie služby, vrátane vstupu do čítárne, študovne, rešeršné služby, prístup k databázam a vzdialený prístup nie sú viazané na registráciu. Je to v súlade s trendom zlepšovania prístupu k informačným zdrojom, ale aj v súlade so snahou osloviť čo najširší okruh študentov.

Osobitne dôležitou agendou akademickej knižnice zostáva evidencia publikačnej činnosti a ohlasov zamestnancov SPU. Stálu pozornosť si vyžaduje sledovanie zmien a ich implementácia do pracovných postupov a systému, ako aj komunikácie zmien smerom k zamestnancom univerzity.

Čísla ako rozsah fondu, nákup periodík, počet výpožičiek alebo počet registrovaných čitateľov, ktoré sú uvádzané v správe, podliehajú rôznym vplyvom. Porovnanie ich vývoja v dlhodobejšom časovom horizonte preto vždy nemusí mať primeranú výpovednú hodnotu a aj porovnanie výsledkov za kratšie časové úseky si vyžaduje zohľadnenie možných vplyvov. Pri porovnávaní ukazovateľov činnosti nemôžeme sledovať údaje v absolútnych číslach, ale v kontexte. Treba pritom zohľadniť vývoj počtu študentov, pedagógov a výskumných zamestnancov univerzity, ale aj počtu zamestnancov knižnice a pridelených finančných zdrojov.

2. Uznesenia prijaté pri prerokúvaní správy o činnosti SIPK za rok 2023

Uznesenie 15/2023/KR – povinne zaradiť a evidovať len tie publikácie, ktoré budú evidované cez registračný formulár.

Zodp.: riaditeľka SIPK

Termín: úloha trvalá

Úloha sa priebežne plní. Do Centrálného registra evidencie publikačnej činnosti (CREPČ) sa odosielať publikácie až potom, čo autori vyplnia údaje v registračnom formulári. Je to dôležité o. i. preto, aby knižnica správne uviedla študijný odbor, oblasť výskumu, percentuálny podiel a kategóriu publikácie podľa požiadavky autora.

Uznesenie 16/2023/KR – pripraviť odporúčania pre 6 študijných odborov k publikovaniu doktorandov.

Zodp.: riaditeľka SIPK, pror. Lančarič

Termín: august 2023

Bol spracovaný zoznam odporúčaných časopisov pre doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov na SPU v Nitre. V súčasnosti je zverejnená verzia 2, z februára 2024, zoznam sa priebežne aktualizuje a dopĺňa. Ďalšia verzia bude obsahovať aj AIS (Article Influence Score). Každoročne vychádza niekoľko desiatok tisíc titulov časopisov a preto zoznam nemôže byť kompletný, ani univerzálny. Odporúčané časopisy boli kontrolované v databázach Web of Science a Scopus. Zoznam je spracovaný podľa jednotlivých študijných odborov a časopisy sú zotriedené podľa Web of Science Category, príp. SCImago Subject Area. Časopisy, ktoré patria do viacerých Web of Science kategórií alebo SCImago predmetových oblastí sú uvedené opakovane, opakovane sú uvedené aj multiodborové časopisy, resp. časopisy širšieho zamerania. Aktuálne je počet časopisov v jednotlivých študijných odboroch:

- Aplikovaná biológia a Biotechnológie 277
- Ekológia a manažment 335
- Poľnohospodárstvo a krajinárstvo 456
- Potravinárstvo 109
- Strojárstvo 154.

Uznesenie 17/2023/KR – realizovať činnosti uvedené v návrhu opatrení na rok 2023.

Zodp.: riaditeľka SIPK

Termín: odpočet 2024

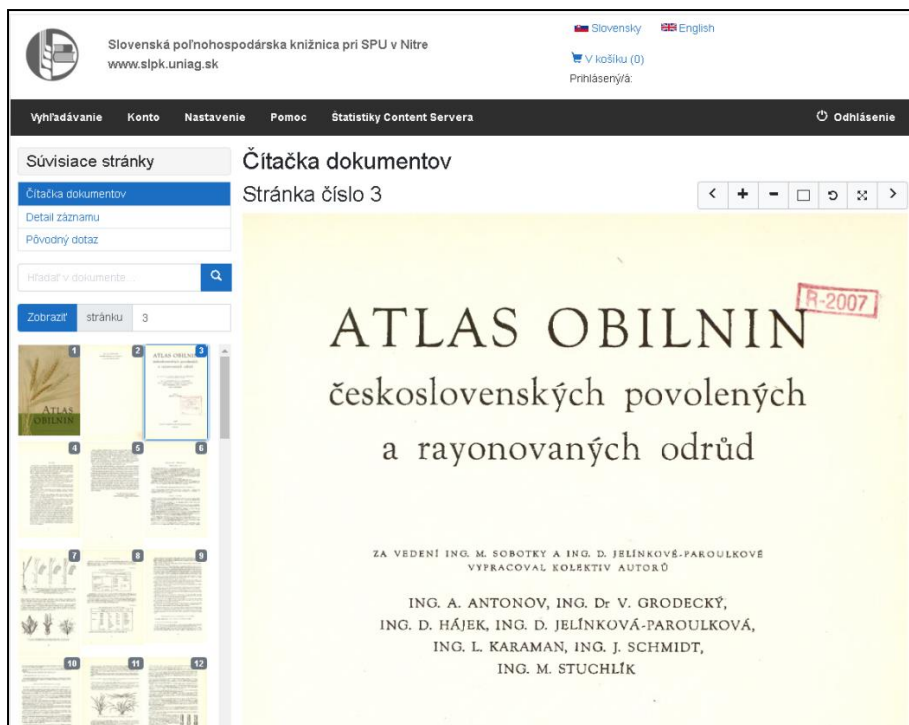
Činnosti uvedené v návrhu opatrení:

- **Modernizovať manažment evidencie citácií v závislosti od finančných prostriedkov na úpravu KIS**
Úloha sa čiastočne začala realizovať v roku 2023. Dodávateľ KIS dostal požiadavku na vytvorenie nástroja na preberanie ohlasov z databázy CREPČ do KIS. Úprava sa týka ohlasov WoS a Scopus. Dodávateľ informoval o vytvorení nástroja v marci 2024. V súčasnosti prebieha testovanie. Zmena spracovania ohlasov mimo WoS a Scopus, bude predmetom ďalšieho riešenia.
- **Ukončiť prevádzku virtuálnej študovne**
Prevádzka virtuálnej študovne bola ukončená. SPU nepredĺžila zmluvu s poskytovateľom služby – CVTI SR v Bratislave. Následne sa hľadali riešenia ako zabezpečiť dostupnosť obsahu, ktorý bol vo virtuálnej študovni. Riešenie poskytol KIS ARL, jeho modul Content Server, ktorý má o. i. integrovanú aj tzv. čítačku chráneného obsahu. Čítačka umožňuje publikáciu vo formáte PDF zobrazit' prihlásenému čitateľovi (obrázok 1 a 2). Dokument sa nedá stiahnuť, kopírovať ani šíriť žiadnym iným spôsobom. Týmto spôsobom knižnica v súčasnosti sprístupňuje obsah pôvodne pripravený pre virtuálnu študovňu, t. j. najmä staršie publikácie. Možno ho však použiť aj na aktuálne publikácie vydávané univerzitou, ak by o to bol záujem. Modul Content Server sa začal tiež používať na archivovanie podkladov pre evidenciu publikačnej činnosti, čo je podrobnejšie popísané v ďalšej časti správy.
- **Financovať prevádzku knižnično-informačného systému z centrálnych zdrojov univerzity**
Splnené. Vzhľadom na to, že platnosť zmluvy končila v decembri 2023, prebehlo VO a bola podpísaná nová zmluva o používaní knižničného informačného systému ARL a jeho servisnom zabezpečení, uzatvorená na štyri roky. Cena systému vzrástla. V tomto náraste sa o. i. prejavilo aj rozšírenie diskového priestoru na ukladanie digitálnych objektov prostredníctvom modulu Content Server.

The screenshot shows a library catalog record for the book 'Atlas obilnin československých povolených a rayonovaných odrůd'. The record includes a sidebar with navigation options, a main title area with a star rating, a detailed metadata section, and a table of holdings.

Signatúra	Dislokácia	Umiestnenie	Voľné
MV-1746	Skład		
06223	Katedra rastlinnej výroby	512	nedost.
M-34713	Skład		

Obrázok 1 Záznam publikácie, ku ktorej je pripojený plný text iba na čítanie

Obrázok 2 Čítanie digitalizovanej publikácie v chránenom režime, bez možnosti stiahnutia / kopírovania

3. Účel a poslanie

Knižnica realizuje svoje odborné činnosti v zmysle Zákona č. 126/2015 Z.z. o knižniciach a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z.z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty ... (Zákon o knižniciach).

Slovenská poľnohospodárska knižnica pri SPU v Nitre je

- akademickou knižnicou, ktorá plní funkciu špecializovanej vedeckej knižnice zameranej na poľnohospodárstvo a príbuzné vedné odbory,
- ústrednou knižnicou a informačným pracoviskom Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre,
- pracoviskom informačne zabezpečujúcim vedu, techniku, výskum a inovácie v oblasti poľnohospodárstva a príbuzných vedných odborov.

SIPK ako kultúrna, vzdelávacia a informačná inštitúcia má potenciál svojou činnosťou podporovať poslanie Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, definované v štatúte univerzity nasledovne „... rozvíjať harmonickú osobnosť, vedomosti, múdrosť, dobro a tvorivosť v človeku a prispievať k rozvoju vzdelanosti, vedy kultúry a zdravia pre blaho celej spoločnosti...“. Smerujú k tomu všetky jej aktivity, či už odborné alebo popularizačné. Spolupracuje pri tom s fakultami, celouniverzitnými pracoviskami, jednotlivými učiteľmi a výskumníkmi.

Poslaním knižnice je zabezpečovať slobodný prístup k informáciám a napomáhať tak uspokojovať informačné, vedeckovýskumné a vzdelávacie potreby používateľov, podporovať ich celoživotné vzdelávanie, informačnú gramotnosť a tvorivý osobný rozvoj. Dopĺňa, odborne eviduje, spracováva, uchováva, ochraňuje, využíva a sprístupňuje svoj knižničný fond, poskytuje knižnično-informačné služby vedecko-pedagogickým pracovníkom, študentom SPU v Nitre a širokej verejnosti. Služby verejnosti poskytuje za osobitných podmienok.

Knižnica je zároveň pracoviskom bibliografickej registrácie publikačnej, umeleckej činnosti a ohlasov zamestnancov SPU, pracoviskom so špecializáciou na bibliografické spracovanie slovacikálnej literatúry z poľnohospodárstva a príbuzných oblastí, uchováva publikácie vydané SPU v Nitre v tlačenej aj digitálnej forme, participuje na vzdelávacích a vedeckovýskumných aktivitách SPU v Nitre, poskytuje informačné vzdelávanie. Je súčasťou knižničného systému SR,

podieľa sa na rozvoji tohto systému, aktívne sa zapája do rôznych odborných aktivít na národnej a medzinárodnej úrovni.

4. Odborné činnosti

Zmenu charakteru práce knižnice možno doložiť napríklad porovnaním trendu výpožičiek tlačенých dokumentov a prevzatých plných textov z elektronických informačných zdrojov (licencovaných databáz). Uvádame výlučne údaje o prevzatých plných textoch z databáz, ktoré ich obsahujú t. j. Knovel, ProQuest, SpringerLINK, Science Direct a Wiley. Niektoré databázy (najmä Web of Science a Scopus) iba odkazujú (linkujú) na plné texty iných poskytovateľov. Výpožičky tlačенých dokumentov sú relatívne vyrovnané, príp. mierne klesajú. Prevzaté plné texty z licencovaných databáz priebežne narastajú a to aj napriek zmenám v počtoch študentov a zamestnancov univerzity.

20 662	výpožičiek tlačенých dokumentov 2021
24 410	výpožičiek tlačенých dokumentov 2022
22 328	výpožičiek tlačенých dokumentov 2023

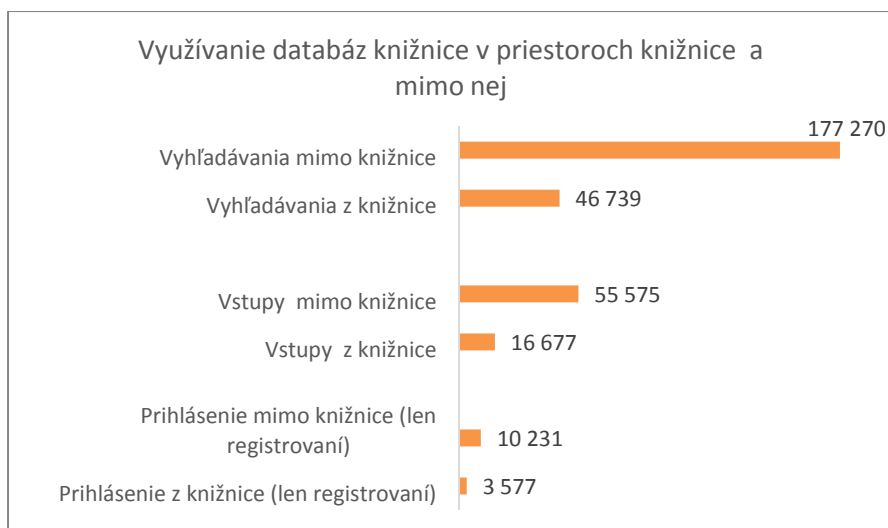
Uvedené údaje považujeme za spoľahlivé, poskytujú ich prevádzkovatelia databáz a KIS a pre ich sledovanie sa používa štandardizovaný nástroj c-reporter. Teba ešte doplniť, že plné texty v online forme poskytuje knižnica aj inými formami, najmä ako súčasť jej vlastných databáz. V súvislosti s využívaním licencovaných databáz treba uviesť, že k veľkej časti plných textov sa používatelia dostanú vyhľadávaním cez Google. Preto si pri vyhľadávaní v sieti SPU nemusia vôbec uvedomovať, že ide o obsah z licencovanej databázy.

192 339	plných textov prevzatých z licencovaných EIZ 2021
198 170	plných textov prevzatých z licencovaných EIZ 2022
224 358	plných textov prevzatých z licencovaných EIZ 2023

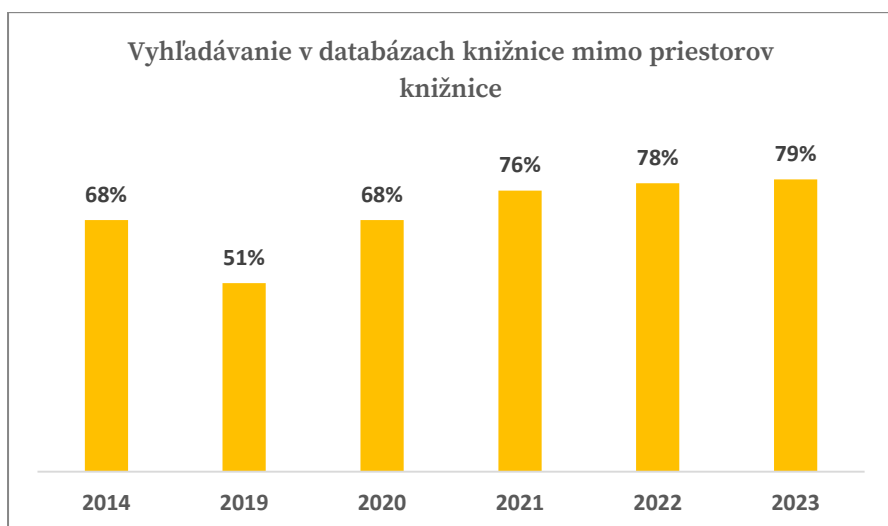
Štatistiky z knižničného informačného systému ukazujú záujem o informácie ktoré poskytuje poskytujú vlastné databázy knižnice Údaj zahŕňa tak vyhľadávanie v online katalógu, v bibliografickej databáze a databáze publikačnej činnosti zamestnancov SPU.

55 591 / 125 752	vstupov do databáz knižnice / vyhľadávaní 2021
62 692 / 225 489	vstupov do databáz knižnice / vyhľadávaní 2022
72 252 / 224 009	vstupov do databáz knižnice / vyhľadávaní 2023

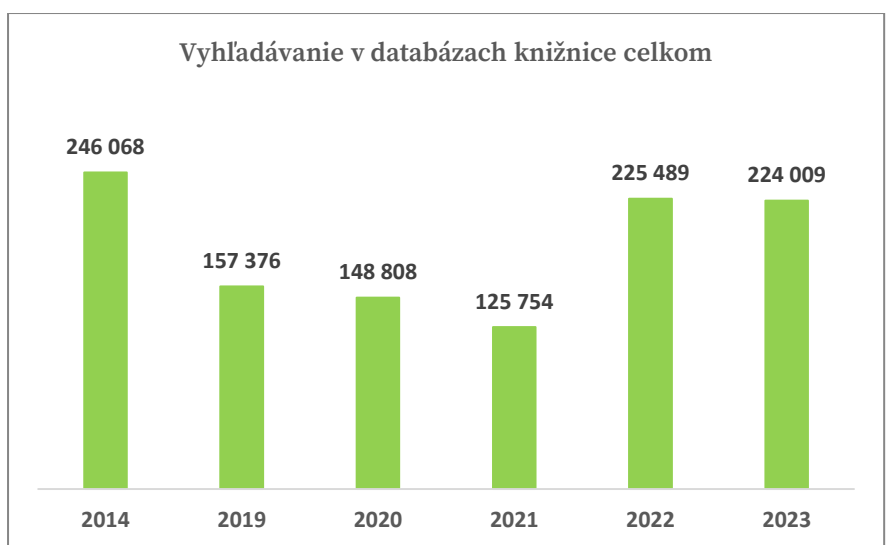
Využívanie databáz knižnice možno vyhodnotiť aj z pohľadu lokality. Ako ilustruje obrázok 3, 74 % vyhľadávaní, 77 % vstupov a 79 % prihlásení sa uskutočnilo z IP adries mimo priestorov knižnice. Čísla potvrdzujú trend zvyšujúceho sa záujmu o využívanie služieb online, bez osobnej návštevy knižnice. Dokladáme to údajmi na obrázku 4. Porovnali sme údaje o vyhľadávaní v databázach knižnice od roku 2019. Vyhľadávanie mimo priestorov knižnice má mierne rastúcu tendenciu.

Obrázok 3 Porovnanie vyžívania databáz knižnice podľa lokality

Obrázok 4 Zastúpenie vyhľadávania mimo knižnice v časovom horizonte 9 rokov

Obrázok 5 Vývoj vyhľadávania v databázach knižnice v časovom horizonte 9 rokov

4.1. Nákup a ďalšie spôsoby získavania literatúry

Nákup literatúry dlhodobo hodnotíme ako nedostatočný. Na celkovom prírastku mal nákup podiel iba 25 %, prevod z Vydavateľstva SPU 13 % a prevod záverečných prác až 51 %. Zvyšok boli dary a náhrady. Na problém nedostatočného financovania nákupu literatúry poukazujeme viac ako desaťrošie. Situáciu ešte zhoršuje rýchle zastarávanie, resp. vysoká frekvencia vydávania nových titulov a nových vydání už publikovaných titulov, čo si vyžaduje rýchlejšiu obnovu fondu.

4 718	celkový prírastok 2021
2 869	celkový prírastok 2022
3 670	celkový prírastok 2023

Prevod z Vydavateľstva SPU predstavoval 477 publikácií (v roku 2022 639 publikácií) vo finančnom vyjadrení 2 821 Eur. Knižnica dokupuje ďalšie exempláre skrípt a učebníc vydavateľstva podľa potreby a frekvencie ich požičiavania. Maximálny počet exemplárov z jedného titulu učebnicovej literatúry je 15. Dokúpilo sa 189 exemplárov v hodnote 1 247 Eur.

Finančná hodnota nákupu knižných publikácií bola 17 535 Eur. Celková hodnota nákupu, vrátane časopisov, bola 21 998 Eur. V tejto sume je zahrnutý nákup financovaný z projektov fakúlt a pracovísk.

Akvizícia tlačenej literatúry dlhodobo stagnuje alebo mierne klesá, čo má svoje dôvody. Zahraničné časopisy (s výnimkou českých) knižnica prakticky nenakupuje, pretože v licencovaných databázach je ponuka mimoriadne bohatá. Počet titulov časopisov sprístupňovaných v licencovaných EIZ je viac ako 18 000. Obrovský počet kvalitných vedeckých časopisov je voľne dostupných. Slovenské a české časopisy sa nakupujú v tlačenej forme najmä preto, že ich vydavatelia nemajú vhodnú formu online prístupov. Pri objednávaní časopisov pre rok 2024 sme pokusne predplatili 14 titulov časopisov aj online. Prvé skúsenosti ukazujú, že ponúkané riešenia pre knižnicu nie sú ideálne. Prístup k titulom je možný po zadaní prístupových údajov (login a heslo).

199 / 246	časopisy tituly / exempláre 2021
180 / 220	časopisy tituly / exempláre 2022
184 / 200	časopisy tituly / exempláre 2023

Knižnica overovala možnosť predplatenia služby PressReader, ktorá ponúka online prístup k novinám a časopisom, vrátane slovenských a českých. Službu využívajú viaceré knižnice. Ponúkaný obsah zahŕňa noviny a časopisy ako Deník N, MF Dnes, Lidové noviny, Forbes, The Guardian, Newsweek, The Observer, The Washington Post, USA Today, PCWorld, tituly z viac ako 15 krajín. Ide prevažne o spravodajský obsah a odborné časopisy. Po vyhodnotení relevantnosti obsahu a ceny, resp. finančných možností knižnice, nebola služba predplatená.

4.2. Knižničný fond, čiastkové knižnice

Na budovanie, spracovanie, uchovávanie a ochranu knižničného fondu sa vzťahujú viaceré legislatívne materiály, ktorými sa knižnice musia riadiť.

Rozsah knižničného fondu dlhodobo stagnuje, či dokonca klesá. Súvisí to so skutočnosťou, že vyradovanie literatúry prevyšuje nákup. Vzhľadom na veľký počet zastaraných a multiplicitných publikácií je to prirodzený jav. Pri budovaní fondu sa knižnica sústreďuje na:

- získavanie aktuálnej literatúry pre potreby vzdelávania a výskumu na SPU v Nitre,
- získavanie slovacikálnej produkcie z poľnohospodárstva a príbuzných oblastí,
- ochranu a dlhodobé uchovávanie produkcie SPU v Nitre, vrátane záverečných prác a online publikácií,

- ochranu a dlhodobé uchovávanie slovacikálnej produkcie z poľnohospodárstva a príbuzných oblastí, vrátane online publikácií.

534 079	fond knižnice 2021
529 961	fond knižnice 2022
526 254	fond knižnice 2023

Súčasťou starostlivosti o knižničný fond je revízia a vyradovanie. Vyradilo sa 7 347 knižničných jednotiek (v roku 2022 2 869). Revízia knižničného fondu znamená kontrolu fyzického stavu jednotlivých kníh. Realizuje sa najmä hromadnými revíziami v letnom období, keď je knižnica pre návštevníkov zatvorená. V roku 2023 sa v rámci revízie skontrolovalo 71 865 knižničných jednotiek (v roku 2022 to bolo 64 662). V tomto čísle je zahrnutá revízia fondov čiastkových knižniciach (ČK) na ústavoch a pracoviskách univerzity, ktorá prebehla na 9 ČK. Spracovali sa podklady na revíziu ďalších 11 ČK. Výsledkom revízie ČK je často relatívne vysoký počet stratených / nezvestných publikácií.

V agende čiastkových knižníc naďalej pokračovala snaha o zefektívnenie ich činnosti, tak na strane ústavov a pracovísk ako aj knižnice. Opatrenia sa týkajú:

- Zníženia počtu kníh deponovaných v ČK na tituly, ktoré zamestnanci skutočne používajú.
- Zavedenie tzv. osobných výpožičiek, čo zjednodušuje vedenie agendy a odstráni medzičlánok pracovníka zodpovedného za ČK.

Výrazne vzrástol počet kníh vrátených z ČK do knižnice. Do fondu ČK pribudlo 234 knižničných jednotiek (v roku 2022 116). Hodnota nákupu bola 8 480 Eur (v roku 2022 116 kníh za 5 175 Eur).

761	knihy vrátené z ČK do knižnice 2021
538	knihy vrátené z ČK do knižnice 2022
3 253	knihy vrátené z ČK do knižnice 2023

Na uchovávanie, prípadne sprístupňovanie publikácií v digitálnej forme slúži digitálny archív. Chápeme ho ako analógiu k budovaniu knižničného fondu v tlačenej forme. Prezentácnou vrstvou časti digitálneho archívu je Digitálna knižnica (<dl>SIPK), kde sú sprístupňované najmä publikácie, ktoré sa registrujú pre DOI. Linky na publikácie, ktoré možno sprístupňovať, sú súčasťou online katalógu, bibliografickej databázy, resp. databázy publikačnej činnosti.

4.3. Výpožičné služby

Počet aktívnych čitateľov za sledované obdobie bol 2 509, z toho 1 922 boli študenti SPU, takže podiel čitateľov knižnice, študentov, predstavuje 43 %. Podiel sa počítal na základe počtu študentov a akademickom roku 2022/23. Ako už bolo uvedené, mnohí študenti využívajú služby knižnice bez registrácie, 1 922 predstavuje počet študentov, ktorí mali z knižnice za sledované obdobie najmenej jednu absenčnú výpožičku.

Počet aktívnych čitateľov bol oproti roku 2022 nižší (3 020 aktívnych v 2022), bol však vyšší ako v roku 2021 (2 186). V porovnaní s rokom 2022 veľmi mierne vzrástla nová registrácia čitateľov a klesla predĺžená registrácia.

563 / 841	nová / predĺžená registrácia 2021
593 / 759	nová / predĺžená registrácia 2022
606 / 665	nová / predĺžená registrácia 2023

Vývoj výpožičiek tlačených publikácií je na strane 5. Súčasťou štatistiky výpožičiek sú stiahnutia dokumentov z digitálneho archívu, ktorý obsahuje veľký podiel plných textov publikácií. Sú vyhľadateľné na webe, preto ich môže

využívať každý, aj mimo SPU v Nitre, bez registrácie v knižnici. Stiahnutia dokumentov online nie sú úplne adekvátne výpožičke tlačenej publikácie, ukazujú však záujem o zdroje, ktoré knižnica sprístupňuje. Za rok 2023 knižnica vykázala spolu 272 899 výpožičiek (v roku 2022 276 290).

Súčasťou výpožičných služieb je univerzálna študovňa a čítareň. V univerzálnej študovni je 106 miest na štúdium a je tam umiestnených 44 850 knižničných jednotiek. Je to najmä najnovšia literatúra, časť fondu je výlučne na prezenčné štúdium. V čítarni 17 miest na štúdium a 2 100 knižničných jednotiek. V ponuke má tiež aktuálne ročníky tlačených časopisov. Návštevnosť čítarne, napriek jej oveľa menšej kapacite, bola vyššia ako návštevnosť študovne na Štúrovej ulici.

2 964	počet návštevníkov čítarne na Tr. A. Hlinku v roku 2023
1 126	počet návštevníkov študovne na Štúrovej ul. v roku 2023

Výpožičky v čítarni však boli zanedbateľné (241), kým zo študovne sa požičalo 11 552 knižničných jednotiek, v tomto čísle nejde iba o výpožičky návštevníkov, ale aj online žiadanky.

4.4. Prístup k elektronickým informačným zdrojom (EIZ)

Model financovania EIZ sa nezmenil, nakupujú sa centrálné, nákup zabezpečuje MŠVVaM prostredníctvom CVTI SR. Náklady spojené so zabezpečením prístupov boli pre rok 2023 hradené kombináciou zdrojov z Operačného programu Výskum a inovácie, paušálneho príspevku na zabezpečenie prístupov zo štátneho rozpočtu v sume 2 000 000 Eur a alokácie určenej pre jednotlivé verejné vysoké školy odvodené od počtu používateľov v predchádzajúcich rokoch v sume 2 443 780 Eur, podiel SPU mal predstavovať 5,8 %.

V prvej polovici roka sa vyskytlo viacero problémov s dostupnosťou databáz, najmä Science Direct a Scopus. Databázy neboli dostupné niekoľko týždňov, čo súviselo prieťahmi pri uzatváraní nových zmlúv. Informovanosť o problémoch a komunikácia zo strany CVTI SR bola nedostatočná a spôsobovalo to problémy zamestnancom knižnice najmä v agende evidencie publikačnej činnosti a ohlasov (kontrola indexovania, preberanie ohlasov zo Scopus) aj zamestnancom univerzity a študentom, ktorí potrebovali s databázami pracovať.

V priebehu roku 2023 mali zamestnanci a študenti SPU k dispozícii nasledovné licencované EIZ:

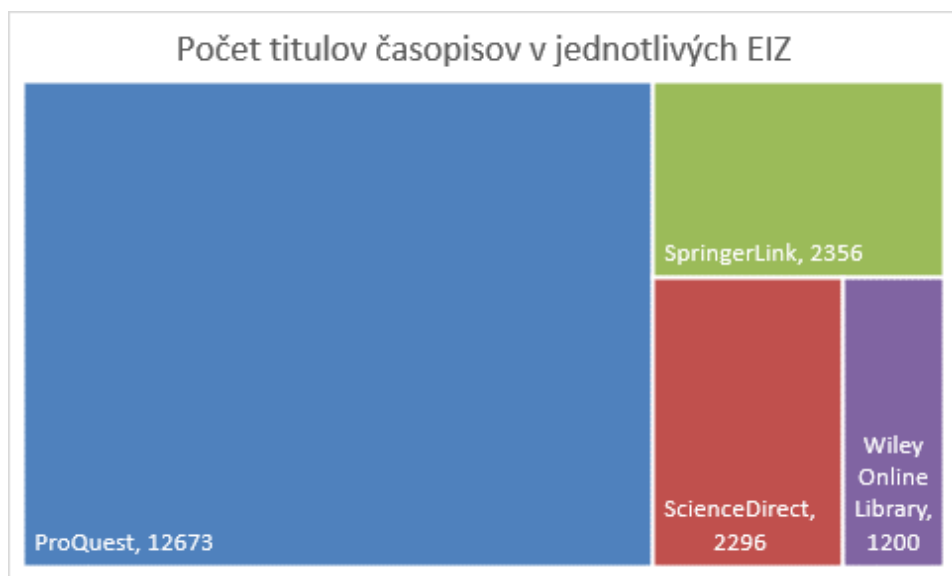
Plnotextové databázy

- Knovel
- ProQuest
- ScienceDirect
- SpringerLink
- Wiley Online Library

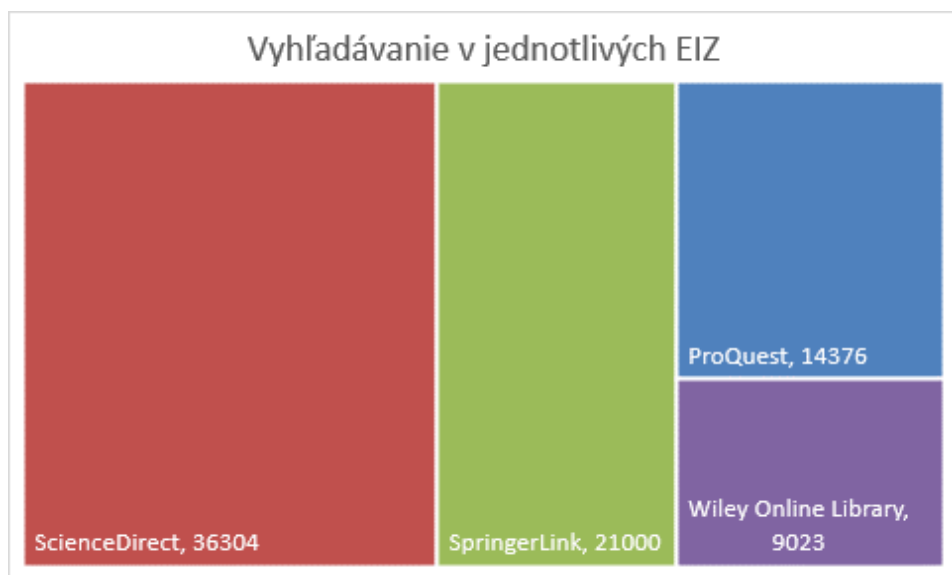
Bibliografické a scientometrické databázy

- Web of Science
- Scopus

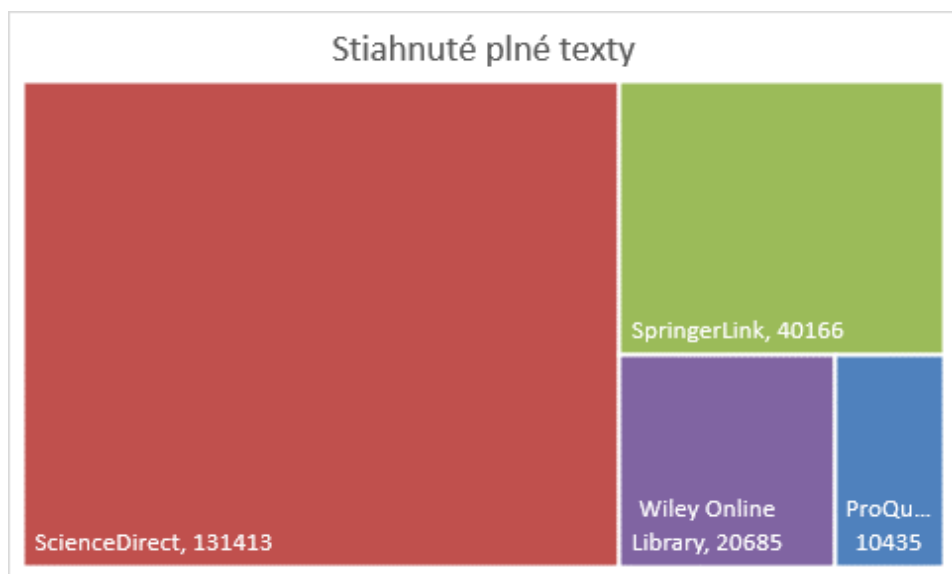
Vzhľadom na finančnú náročnosť licenčných poplatkov za plnotextové databázy je sledovanie využitia veľmi dôležité. Na obrázkoch 6 – 9 prezentujeme porovnanie obsahu, t. j. počtu titulov časopisov, vyhľadávania a stiahnutých plných textov. Hoci v databáze ProQuest je najvyšší počet titulov, máme najviac vyhľadávanií a stiahnutých plných textov v databáze ScienceDirect. V prehľade neuvádzame databázu Knovel, pretože neobsahuje časopisy ale referenčné zdroje (príručky, zborníky z konferencií a faktografické údaje), približne 8 000 titulov. V roku 2023 bolo v tejto databáze 3 384 vyhľadávanií a 20 553 prevzatých plných textov (najčastejšie ako kapitoly z kníh).

Obrázok 6 Počet plnotextových časopisov vo vybraných EIZ v roku 2023

Obrázok 7 Počet vyhľadávaní vo vybraných EIZ v roku 2023

Obrázok 8 Počet stiahnutých plných textov z vybraných EIZ v roku 2023

V decembri 2023, resp. v januári 2024 sa ponuka databáz rozšírila o dva špecializované zdroje z oblasti chémie.

- CAS SciFinder Discovery Platform, produkt spoločnosti American Chemical Society je najkomplexnejšou databázou pre chemickú literatúru. Možno v nej vyhľadávať podľa témy, autora, látok podľa názvu alebo registračného čísla CAS, použiť editor na kreslenie chemických štruktúr, subštruktúr alebo reakcií.
- Reaxys poskytuje prístup k vyhľadávaniu štruktúrnych vzorcov, chemických zlúčenín, chemických reakcií a bibliografických údajov. Pomáha rýchlo a efektívne nájsť experimentálne údaje pre konkrétnu zlúčeninu alebo reakciu z rozdielnych zdrojov.

Obidve databázy sú veľmi špecifické, v rámci SPU v Nitre určené úzkej skupine používateľov, prístup pre všetky zahrnuté inštitúcie bol zmluvne zabezpečený z iniciatívy CVTI SR.

Mimoriadny význam v akademickom prostredí majú bibliografické a scientometrické databázy Web of Science (WoS) a Scopus. Slúžia na vyhľadávanie literatúry a ako zdroj údajov pre hodnotenie či porovnávanie publikačných výstupov. Vzhľadom na dlhšiu nedostupnosť databázy Scopus je počet vyhľadávaní oproti predošlým rokom nižší.

99 208	vyhľadávaní v Scopus a WoS 2021
107 053	vyhľadávaní v Scopus a WoS 2022
91 082	vyhľadávaní v Scopus a WoS 2023

Služba vzdialeného prístupu k EIZ (TuKAN) prístupu mala 1 136 používateľov, resp. vytvorených kont (v roku 2022 1 382).

4.5. Evidencia publikačnej činnosti

V rámci agendy evidencie publikačnej činnosti sa zabezpečujú dve základné činnosti:

- Evidencia publikácií a ohlasov v databáze publikačnej činnosti zamestnancov SPU, ktorá je prevádzkovaná v knižničnom informačnom systéme ARL
- Import záznamov do CREPČ, ktorý prevádzkuje MŠVVaM SR.

Na základe uznesenia Kolégia rektorky SPU sa sprísnila evidencia publikačnej činnosti, výlučne na základe nahlásenia publikácie cez formulár. Ohlasy WoS, Scopus a v publikáciách, ktoré knižnica spracováva, sa evidujú aj bez nahlásenia.

V roku 2022 začala evidencia publikačnej činnosti a ohlasov podľa novej kategorizácie v súlade s Vyhláškou č. 397/2020 Z. z o CREPČ a CREUČ. Pre zachovanie continuity sa publikáciám a ohlasom evidovaným od roku 2022 stále pridelujú staré kategórie. Pretože sa s nimi stále pracuje, predpokladáme to robiť naďalej.

Spracovanie publikačnej činnosti a ohlasov negatívne ovplyvnila nielen dlhodobá nedostupnosť databázy Scopus, ale najmä zmena podmienok pre využívanie API rozhrania databázy Web of Science. Spoločnosť Clarivate začiatkom roku 2023 ohlásila, že API rozhranie, ktoré bolo dostupné bezplatne, spoplatní ročným poplatkom približne 7 000 Eur a vzápätí bezplatný prístup úplne zastavila. API rozhranie výrazne zjednodušovalo automatické preberanie ohlasov z WoS a Scopus a knižnica ho využívala niekoľko rokov. Jeho neprístupnosť znamenala krok späť, preberanie ohlasov kopírovaním a následnou úpravou do štruktúry databázy. CVTI SR uzatvorilo zmluvu na využívanie API rozhrania, nie však pre jednotlivé univerzity, ale iba pre CREPČ. Problém by sa mal vyriešiť spracovaním ohlasov WoS a Scopus v CREPČ a ich preberaním do KIS. Riešenie je vo fáze testovania.

SIPK je pracoviskom vykonávajúcim bibliografickú registráciu slovacikálnych publikácií z poľnohospodárstva a príbuzných oblastí. Tejto činnosti sa venuje od roku 1966 a jej výstupom je databáza Agrobibliografia, ktorá je súčasťou Bibliografickej databázy SIPK, spolu s databázou publikačnej činnosti zamestnancov SPU v Nitre.

146 318	záznamov v Bibliografickej databáze SIPK
67 454	z toho záznamov publikačnej činnosti
2 608	záznamy vytvorené v roku 2023

V roku 2023 pokračovali kontroly a dopĺňanie údajov v záznamoch konvertovaných zo starej verzie systému CREPČ 1 do aktuálnej verzie CREPČ 2, poskytovali sa výstupy publikačnej činnosti a ohlasov podľa požiadaviek jednotlivcov aj pracovísk.

Odosielanie podkladov cez online formulár zvýšilo podiel podkladov v elektronickej forme, preto sa v roku 2023 začala príprava na online archivovanie podkladov publikačnej činnosti v rámci databázy publikačnej činnosti. Podklady od autorov sa pripájajú (obr. 9) k záznamu zatiaľ s typom zobrazenia Archiv, čo znamená, že ich môžu vidieť (čítať) iba knihovníci. Existujú aj iné možnosti sprístupnenia obsahu, sú nasledovné:

- K podkladom bude mať prístup každý prihlásený zamestnanec SPU.
- K podkladom budú mať prístup iba pracovníci knižnice.
- K podkladom bude mať prístup vybraná skupina zamestnancov SPU.

20. Long-term changes in the epidemiology of foodborne intoxication in Slovakia for past 20 years ☆☆☆☆☆

Long-term changes in the epidemiology of foodborne intoxication in Slovakia for past 20 years [elektronický zdroj] / **Lucia Zeleňáková**, **Lucia Benešová** .

In: Journal of Hygienic Engineering and Design. -- ISSN 1857-8489. -- Vol. 40, (2022), s. 79-87

Kategória EPCA do 2021: ADM

Kategória EPCA od 2022: V3 .

Názov súboru	Stiahnuté	Veľkosť	Komentár	Typ zobrazenia
Long_term_changes_in_the_epidemiology_2022.pdf	0	899.3 KB		Archív

Obrázok 9 Záznam publikácie s pripojeným súborom

4.6. Poradenstvo, informačné vzdelávanie, propagácia

Knižnica poskytuje poradenstvo zamerané na vyhľadávanie literatúry, overovanie kvality časopisov a vydavateľov, etiku citovania, formálne náležitosti citovania a tvorby bibliografických odkazov a príbuzné témy. Pre tento účel spracováva návody, robí prednášky a poskytuje individuálne konzultácie.

Dopracovali sa odporúčania pre citovanie podľa normy STN ISO 690: 2022 (010197) Informácia a dokumentácia – Návod na tvorbu bibliografických odkazov na informačné pramene a ich citovanie. Podstránka Citovanie / Odkazovanie patrí k najnavštevovanejším stránkam knižnice. Interpretáciu normy STN ISO 690:2022, ktorá je východiskom zmien v odkazovaní informačných zdrojov v záverečných prácach na SPU v Nitre pripravila pracovná skupina Slovenskej asociácie knižníc pod vedením odborníkov z Katedry knižničnej a informačnej vedy FiF UK v Bratislave a podieľali sa na nej aj dve pracovníčky SIPK.

Súčasťou činnosti každej knižnice je propagácia služieb. SIPK sa zviditeľňuje na sociálnych sieťach a organizovaním podujatí. Spolupracuje s fakultami resp. pedagógmi jednotlivých fakúlt, najmä. FEŠRR, FEM, FZKI a FAPZ v rámci predmetov / prednášok venovaných metodike vypracovania záverečných prác. Témy prednášok, ktoré knižnica realizovala pre študentov v roku 2023 boli najmä:

- Práca s literatúrou pri príprave záverečnej práce
- Zásady správneho citovania a vytvárania bibliografických odkazov v záverečnej práci
- Smernica k etike publikovania a plagiátorstvu na SPU v Nitre.

Prednáška pre doktorandov (v rámci predmetu Vedecké publikovanie) bola zameraná na hodnotenie publikačnej činnosti a kvalitu zdrojov.

Užitočné informácie komunikuje knižnica prostredníctvom svojho blogu. V rámci projektu upcyklovania spolupracovala s Ústavom krajinnej architektúry FZKI a so Súkromnou umeleckou školou Tralaškola.

SIPK sa podieľala na príprave podujatia Vedecká integrita ako základ správnej vedeckej praxe. V odbornej komunite sa prezentuje prednáškovou, publikačnou činnosťou, participáciou na celoslovenských knižničných podujatiach a projektoch.

4.7. Agenda DOI a služby Similarity Check

Služba registrácie obsahu v rámci členstva SPU v Nitre v registračnej agentúre Crossref a pridelenie DOI (Digital Object Identifier) pokrýva obsah vybranej skupiny vedeckých časopisov, odborných/vedeckých a vzdelávacích publikácií. Pri koordinácii a administrácii systému knižnica spolupracuje s Vydavateľstvom SPU a jednotlivými autormi. Základnou podmienkou registrácie obsahu a pridelenia DOI je garancia recenzného konania. Ako riadny člen registračnej agentúry Crossref má SPU v Nitre možnosť používať službu kontroly originality v podobe antiplagiátorského nástroja iThenticate. Administráciu a používateľskú podporu zabezpečuje tiež SIPK.

259	registrovaných DOI
468	dokumentov kontrolovaných v iThenticate

5. Finančné, technické a personálne zabezpečenie

5.1. Hospodárenie

Pridelená dotácia	259 330 Eur
07711 (neúčelové) EK 610	228 770
07711 (účelové - špecifikum) EK 610	18 240
07711 (účelové – špecifikum) EK 620	6 420
07711 (účelové – špecifikum) EK 630	5 900
Valorizácia na rok 2023 (EK 610)	41 913 Eur
Príjmy	13 939 Eur

poplatky za knižničné služby	8 610
2% z dane (podiel za rok 2021, prijaté 2022)	5 348
Iné zdroje	19 916 Eur
– zostatok príjmov z minulých období	19 916

ČERPANIE

Čerpanie dotácie (vrátane špecifik a valorizácie) 290 798 Eur*

– EK 610	269 240
– EK 620 (účelové špecifikum)	6 611
– EK 630	6 600
o z toho nákup literatúry	3 100
– ekon. klasif. 640 (odchodné, nemocenské)	8 348

* Časť nevyčerpaných prostriedkov je viazaná na vyplatenie odstupného, ktoré sa malo realizovať v roku 2023

Čerpanie 2% 5 348 Eur

– ekon. klasif. 630 – nákup literatúry	4 059
– ekon. klasif. 630 – IKT	1 269

Čerpanie príjmov za knižničné služby 14 291 Eur

– ekon. klasif. 610	5 160
– ekon. klasif. 620	1 838
– ekon. klasif. 630	7 294
o z toho nákup literatúry	3 367

Iné náklady 15 696 Eur

Na nákup literatúry sa zo zdrojov knižnice, jej dotácií a príjmov, vynaložilo 10 527 Eur (v roku 2022 17 081 Eur). Celková suma za nákup literatúry bola vyššia z dôvodu financovania nákupu kníh a časopisov zo zdrojov pracovísk SPU resp. ich projektov a predstavovala 21 998 Eur, pokles oproti roku 2022 bol, vďaka financovaniu z fakúlt, zanedbateľný (22 413 Eur), v roku 2021 sa nakúpila (najmä vďaka mimoriadnym špecifikám) literatúra za 35 898 Eur.

5.2. Sieťová infraštruktúra, hardvérové a softvérové zabezpečenie, knižničný informačný systém

Vybavenie IKT v roku 2023 bolo nasledovné:

- 3 servery,
- 10 WiFi Access Point (v roku 2022 14),
- 39 PC, tenkých klientov alebo All in One PC (v roku 2022 45),
- 11 notebookov (v roku 2022 12),
- 14 tlačiarní (v roku 2022 15),
- 7 skenerov,
- 2 dataprojektory.

Kúpilo sa technické vybavenie v celkovej hodnote 2 442 Eur, z toho 1 269 Eur bolo hrađených z 2 %

- multifunkčné zariadenie do čítárne
- 4 kusy All in One PC, z toho 2 pre používateľov.

Časť zariadení sa využíva pre poskytovanie služieb (napr. tlačiarne na tlač žiadaniek, výpožičných potvrdeniek, dokladov o úhrade). Pre návštevníkov knižnice slúži 14 pracovných staníc, z toho 2 s multifunkčnými zariadeniami (samoobslužná tlač a kopírovanie) a 3 so skenermi.

Pre zabezpečenie prevádzky knižnice a jej služieb sa v oblasti IKT vykonávali nasledovné činnosti:

- správa sietí SIPK (LAN, WLAN), vrátane správy serverov, bezpečnostného monitoringu a zálohovania dát,
- technická správa knižnično-informačného systému ARL, vrátane exportov do ďalších systémov,
- lokálna administrácia webového sídla SIPK,
- správa vzdialeného prístupu do siete SIPK a k EIZ (služba TuKAN),
- administrácia digitálneho archívu.

5.3. Personálne zabezpečenie

Vykazovaný počet zamestnancov knižnice v roku 2022 bol 22, prepočítaný stav 21,6. Reálny počet zamestnancov knižnice bol 21, prepočítaný stav 20,6, z toho sú dve upratovačky. Odborné činnosti vykonáva 19 (18,6) zamestnancov.

V novembri 2022 bolo Akademickým senátom SPU v rámci systemizácie pracovných miest schválené zrušenie pracovného miesta a v roku 2023 bola preto daná výpoveď jednej pracovníčke. Pracovníčka počas plynutia výpovednej doby zostala práceneschopná a preto pracovný pomer skončí až ukončením jej PN v roku 2024. Preto je rozdiel medzi vykazovaným a reálnym počtom zamestnancov.

Jedna pracovníčka knižnice odišla v decembri 2023 do starobného dôchodku, voľné miesto bolo obsadené vo februári 2024.

Za poskytovanie výpožičných služieb zodpovedá oddelenie knižničných služieb, ale na službách participujú takmer všetci odborní zamestnanci. Hlavné knihovnícke činnosti zabezpečujú tri oddelenia s celkovým počtom 15 zamestnancov (v roku 2022 16):

- Oddelenie knižničných služieb (vedúca Ing. Katarína Šimončíková, počet zamestnancov 5)
- Oddelenie knižničných fondov (vedúca Mgr. Slavomíra Jakubcová, počet zamestnancov 5)
- Oddelenie bibliografie a evidencie publikačnej činnosti (vedúca Ing. Janette Guzmická, počet zamestnancov 5).

Dvaja zamestnanci pracujú v oblasti IT podpory, správy EIZ, správy systémov (vrátane antiplagiátorských), podpory používateľov a digitálneho archívu.

Zamestnanci knižnice pôsobili v redakčných radách časopisov (ITlib, Acta fytotechnica et zootechnica, MERAA); publikovali odborné články (v roku 2023 3); participovali na riešení projektov, napr. INVEST4 EXCELLENCE alebo ISAGREED; zastupovali SPU v komisiách a pracovných skupinách (Pracovná skupina pre tvorbu Kódexu výskumnej integrity a etiky na Slovensku, Správna rada Slovenskej asociácie knižníc).

Pre zlepšenie odbornej kvalifikácie sa zamestnanci knižnice zúčastňovali odborných podujatí zameraných na knihovnícku problematiku a ERASMUS stáží, v roku 2023 dve pracovníčky absolvovali Erasmus stáž v knižnici Technische Universität Hamburg.

6. Úlohy pre rok 2024

Okrem štandardných činností a úloh sa knižnica v roku 2024 zameria na nasledovné:

- Hľadať možnosti knižnice na zapojenie do projektov ako nástroja rozvoja knižnice.
- Aktualizovať ponuku informácií na webe knižnice pre zahraničných študentov, napr. spracovať odporúčania pre správne citovanie a ďalšie materiály v angličtine.
- Riešiť modernizáciu webu knižnice v súlade so zámermi univerzity.
- Realizovať prieskum spokojnosti študentov a zamestnancov SPU so službami knižnice.

- V spolupráci s fakultami zlepšiť ponuku literatúry pre jednotlivé študijné odbory (v závislosti od finančných zdrojov na nákup).
- Dopracovať riešenie archívu publikačnej činnosti online.
- Racionalizovať a zefektívniť agendu evidencie citácií.
- Podporovať trendy otvoreného prístupu, osobitne trend otvorených dát.

Správa čerpala údaje a informácie zo správ o činnosti jednotlivých oddelení a štatistík za vybrané agendy, ktoré pripravili: Ing. Katarína Šimončíková, Mgr. Slavomíra Jakubcová, PhDr. Ľubica Jamborová, PhD. , Mgr. Rastislav Mucha.

7. Návrh opatrení

- Financovať prevádzku knižničného informačného systému z centrálnych zdrojov univerzity
- Sprístupňovať obsah archívu publikačnej činnosti online podľa rozhodnutia KR